

מסביב למיכון

ניקוי מכונה מיטלטלת

בעוד הרחיצה והחיטוי של קומביין-חליבה ואף קומביין-זוטא בחומרי ניקוי-חיטוי מיוחדים (המיוצרים במיוחד למטרה זו) מובנים מאליהם, אין עדיין נוהג מקובל בנוגע לרחיצה וחיטוי של מכונה מיטלטלת. לעיתים קרובות אפשר להיווכח שמצב הניקיון של יחידת החליבה לקוי וזה מונע לא רק ייצור חלב נקי, אלא זה גם משבש את תקינות המכונה ואף מגביר את סכנת ההדבקה במחלות עטין בגלל הימצאותם וריבויים של חיידקים מזיקים על פני יחידת החליבה.

מומלצים בארץ שני חומרי ניקוי-חיטוי מיוחדים למכונות חליבה. חומרים אלה נבדקו ונמצאו יעילים, הן לרחיצת כלי-החליבה והן לחיטויים. החומרים הם: — „סטירופוס“, תוצרת קלין (כימיקאליס ופוספטס) ו-„555“, תוצרת דליה. כן מופצים לאחרונה חומרים רבים לחיטוי עטינים ולחיטוי פטמות, וסוכנים אחדים מציגים את שימושם גם לרחיצת המכונה ולחיטוייה. חומרים אלה יקרים מאוד כחומרי ניקוי-חיטוי למכונה ואין אנו ממליצים להשתמש בהם למטרה זו. יש להבדיל בהחלט בין חיטוי עטין לבין רחיצת מכונת חליבה וחיטוייה אחרי הרחיצה.

במשקים רבים נוהגים לרחוץ את כלי החליבה בה ואת היחידה המיטלטלת באחד מחומרי הניקוי הביתיים. חומרים אלה טובים אמנם לניקוי, אך אין הם מחטאים את הכלים ועל החיטוי איננו יכולים לוותר. אם משתמשים בחומרים ביתיים אלה לניקוי, יש צורך גם לחטא את היחידה בחומר חיטוי מיוחד, וזה גורם לעבודה נוספת. לכן נוהג יותר להשתמש בתכשיר מיוחד, המכיל חומר ניקוי וגם חומר חיטוי.

השימוש הנכון בחומרים סטירופוס או 555 בריכוז המומלץ ע"י הייצרנים (בעזרת מברשות מתאימות) בתום כל חליבה וחליבה מבטיח את זקת תקינה של המכונה. תוספת החומר „סטירופוס“ ל„סטירופוס“, כמקובל ברחיצה במחזור של קומביין או קומביין-זוטא, אינה דרושה כשמשמש במברשות לרחיצת יחידת החליבה המיטלטלת.

סדר רחיצת המכונה אחרי כל חליבה הוא כדלקמן:

1. שאיבת מי ברז דרך מערכת החליבה בעזרת וואקואום.
2. שאיבת תמיסת ניקוי-חיטוי דרך מערכת החליבה בעזרת וואקואום.
3. רחיצת יחידת החליבה ויתר כלי-החליבה בתמיסת ניקוי-חיטוי בכיור המיועד לכך תוך שימוש במברשות מתאימות ושיטפתם במי-ברז.
4. שמירת כל הכלים במקום המיועד לכך — מקום נקי ומאוורר.

למרות השימוש המתמיד בחומרים הנ"ל, עלולה להצטבר אבן-חלב על פני חלקי יחידת החליבה. כדי למנוע תקלה זו, או לשם סילוק חלקי של האבן, משתמשים אחת לשבועיים בחר מר חומצתי מומלץ — סטירופוס מתוצרת קלין. בעת ניקוי המכונה, אחרי החליבה ואחרי שאיבת תמיסת סטירופוס במקום תמיסת הניקוי-חיטוי הרגילה, מפרקים את יחידת החליבה ושורים את חלקיה בתמיסה החומצתית במשך כמחצית השעה ואח"כ רוחצים אותם היטב במברשות מתאימות. שוטפים במים ומרכיבים בחזרה את היחידה. בהזדמנות זו בודקים היטב את כל חלקי הגומי, מחליפים את הפגומים שביניהם וכן מחליפים את מערכת בטנות הגביעים.

כלב חשמלי בחצר המתנה

מדי פעם כתבתי על היתרון בסידור כלב חשמלי בחצר ההמתנה. חליבה מסודרת וטובה מחייבת נוכחותם של החולבים בתעלת החולב. יציאתם החוצה לסילוק פרות ולהכנסתן למכון משבשת את החליבה וגורמת לחליבת-יתר. לכן קשה להבין שמשקים כה רבים לא הרכיבו את הכלב החשמלי בחצר. סידור האבזר הזה אינו יקר. הפעלתו בארכובה או במשיכת כבל — מספקת בהחלט, אך הרוצה להיות „מודרני“ יותר, יכול להפעיל את הכלב החשמלי בעזרת מנוע חשמלי; גם סידור זה אינו יקר במיוחד. בכל מקרה, לדעתי, כלב חשמלי צריך להיות חלק בלתי נפרד של חצר ההמתנה בכל מכון חליבה מודרני.

רחיצה אוטומטית של עטינים

בחורף האחרון התווספו כמה משקים לאלה שהתקינו מערכת המטרה מתחת לגוף הפרות בחצר ההמתנה. בדרך כלל התוצאות משביעות רצון. הפרה מתנקית במידה ניכרת, אם גם אי אפשר להשיג עטין נקי ממש, אלא בתנאי שיכון נקיים מאוד של הפרות בסככה. במקרה זה, ניקיון העטין, לאחר ההמטרה בחצר, מצמצם את הטיי פול בעטין למינימום. לא נתקלנו בבעיות מיד חדות בקשר להורדת חלב מוקדמת; ואם אמנם הופיעה תקלה זו, היא נעלמה כעבור זמן-מה אחרי שהפרות הסתגלו לשיטת רחיצה זו. חשוב להפעיל את ההמטרה בכל חליבה ובכל עונה. אין כל סכנה של הצטננות אף בחודשי החורף, אך יש להימנע מהוקעת הפרות לרוח-

פרצים, לא בעת ההמתנה בחצר ולא אחרי הת-ליבה.

התגבשו שני דגמים של ממטרות; האחד של יגור — ממטרות מסביב לחצר המתנה בלבד, כשהן מכוונות אל פנים החצר, והשני דגם כנרת — ממטרות מפוזרות על פני כל החצר. לא נראה לי כל יתרון בפיזור הממטרות על פני כל החצר. פיוזר כזה משבש את תנועת הפרות בחצר, את ניקוי החצר ואף מסבך את עצם ההתקנה של מערכת ההמטרה.

בשני המקרים טרם נפתרה בעיית מיי-השטיי פה. לדעתי מחייבת ההמטרה הווי שימוש חוזר במים רבים אלה לשם מניעת ביוזום.

חי חברון

ה. מ. ב.

משק חלב בפלורידה

חזק. „מקלחת“ זו נמשכת כ-20 דקות, ואז העטי-נים נקיים בהחלט. בעלי העדר אומרים שרחיצה זו משפיעה לטובה על מצב-רוחן של הפרות והי-דבר הביא גם להעלאת התנובה.

כל חולב מפעיל 6 מכונות חליבה. תפקידו של החולב הוא — שטיפה אחרונה של העטין בזרם מים חזק והרכבת הגביעים. סדר העבודה של החולב הוא — להרכיב את הגביעים על הפרות 1, 4, 7 וכר ובאותו זמן — הכנה לחליבה של הפרות 2, 5, 8 וכר.

במשק זה אין מיתקן אלקטרוני לרישום תנור בתה של כל פרה מדי יום ביומו והדפסתה באור פן אוטומאטי, אבל במשק אחר בסביבה זו כבר מפעילים מיתקן כזה. רישום זה של התנובה מקל על בעל העדר את ביצוע המימשק התקין, כגון — ייבוש במועד הנכון, הערכת כושר ההנבה וההתמדה בה, סיכום תנובות, ובסופו של דבר — קבלת החלטה על גורל הפרה, תוך הסתמכות על נתונים בדוקים מדי יום ביומו.

וואשינגטון, מארס 1970

חנניה בריסקר

הנספח החקלאי בשגרירות ישראל בוואשינגטון

בסיורי בפלורידה ביקרתי בחווה לגידול בקר-חלב השייכת, בחלקה הגדול, למר תיאודור ברנר, שאחד מבניו מתכנן לעלות לארץ. יהודי זה היגר מגרמניה לארה"ב בסוף שנות השלושים.

במשק זה מחזיקים 900 פרות. סביב המיבנים הכוללים רפת-חליבה, מכון לתערובת ומכון לחלב, יש שדות-מרה-זרוע בשלחין. המשק מייצר גם מספוא גס יבש. המפתיע ביותר במשק זה זוהי היעילות הבלתי רגילה בביצוע העבודה, ולהלן אי-אילו פרטים על כך.

חולבים את הפרות בשתי משמרות; בכל מש-מרת 2 עובדים-חולבים ופועל נוסף המפקח על כל המיתקנים שיפעלו כתיקנם. חולבים פעמיים ביממה. המשמרת האחת עובדת מ-7 בבוקר עד 2 אחצה והמשמרת השניה — מ-7 בערב עד 2 אחר חצות.

תערובת המ"מ מוגשת לפרות באמצעות מית-קן אוטומאטי. החלב מועבר ישר ממכונת-החליבה למיכל הקירור. לחליבה מוכנסות הפרות בקבוצות של 72 ראש. בכניסה למכון החליבה עוב-רות הפרות פרוזדור, בו נעשית שטיפת העטי-נים על ידי ממטרי-ריצפה, המופעלים בלחץ